

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Sacramentis in Genere, & duobus primis in specie

Bosco, Jean a

Lovanii, 1665

Concl. I. Proptius Baptismi administrandi locus est Ecclesia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73340)

tutore? An non elevando oculos, agendo gratias, accipiendo in manibus panem, benedicendo, Luc. 9. multiplicavit 5. panes & duos pilces, latians ex eis 5. millia hominum, & Luc. 22. instituit Sacramentum Eucharistiæ? Matth. 26. & Luc. 22. oravit genibus flexis, procidit in terram. Joan. 20. insufflavit in Apostolos, Luc. 24. elevatis manibus ipsis benedixit. Nisi itaque ceremoniæ divino cultui, Sacramentis & Sacrificijs convenirent ad majorem eorum solemnitatem ac splendorem, non ita curiosè Deus illas antiquitùs præcepisset, nec Christus exemplo suo confirmasset.

De utilitate ceremoniarum, aliorumque sacramentalium quis dubitet? Nam, præterquam quòd omnia habeant naturalem quamdam vim per modum objecti excitandi fideles, qui eorum institutionem & consecrationem norunt, ad quamdam pietatem & reverentiam; cum hoc sit naturale omni rei piæ, etiam imaginibus, & alijs quæ ingerunt cognitionem rerum divinarum; in super exorcismi specialem habent virtutem fugandi & compescendi dæmones.

Primò quatenùs continent signum crucis, invocationem nominis Jesu, comminationem divinæ vindictæ, & similia dæmoni odiosa. Secundò ratione precum Ecclesiæ, quæ apud Deum plurimum valent. Tertiò ratione potestatis, quam Christus Ecclesiæ specialiter dedit supra omnem virtutem inimici Mar. 16. & Luc. 10. non habent tamen hunc effectum infallibiliter, sed dæmoni subinde permittitur magis & diutius resistere ob causas nobis ignotas.

Præterea pleraque ceremoniæ per modum impetrationis conferunt suo tempore gratias prævenientes, seu pios motus, quibus homo disponatur ad remissionem peccatorum, & exercitium virtutum. Patet ex orationibus Ecclesiæ, quibus ceremoniæ illæ aut sacramentalia consecrantur, vel suscipientibus applicantur. Illæ quippe orationes, cum sint ab Ecclesia institutæ, & nomine Ecclesiæ Deo offerantur, indubie apud Deum sunt efficacissimæ.

Dixi, per modum impetrationis; quia sine fundamento dicitur hujusmodi effectus causari à sacramentalibus ex opere operato, cum sint instituta ab Ecclesia, quæ sicut non potest Sacramenta instituire, sic nec signis sacramentalibus effectum quemcumque divinitùs causandum infallibiliter annectere. Dubitas? Experimentiam consule, & citius omne dubium evanescet.

Cum itaque ceremoniæ sacræ & convenientes sint & utiles, nec non antiquissimæ ab ipsis Apostolis, aut eorum immediatis successoribus institutæ, ut videre est apud Bellarm. lib. 1. de Baptismo c. 23. & sequentibus, præclare, ut semper, dixit D. August. supra cap. 5. Similiter etiam si quid horum (ceremonialium) tota per orbem frequentat Ecclesia. Nam hoc quin ita faciendum sit, disputare insolentissima insania est. Ne illi ergo sint insolentissimi insani, qui ceremonias baptismales, toto orbe ab Ecclesia frequentatas, tamquam vanas & superstitiosas derident & rejiciunt.

Quamvis & ipse Calvinus præscribat, ut parvulus deferatur ad Ecclesiam die dominico, vel quando est concio, ut deferentes interrogetur, an spondeant se illum in fide & moribus instructos cum adoleverint, ut imponatur nomen baptizando, ut forma pronuntietur lingua patriâ, ut Symbolum, oratio dominica & aliæ preces recitentur. Lutherani addunt abrenuntiationem sathanæ & pomparum ejus; imò Lutherus voluit formari signum crucis in fronte & pectore baptizati.

In quo quæso Scripturæ loco ista legerunt? Fateantur ergo se vanos esse & superstitiosos; vel consentiant in vera Dei Ecclesia relictam esse potestatem hujusmodi ritus ordinandi & præcipiendi ad majorem decorem ac reverentiam Sacramenti, utilitatemque suscipientium.

Porro Ecclesiam hæc potestate usam fuisse circa Sacramentum Baptismi, varias ceremonias ordinando, & præcipiendo in solemnibus ejus administratione, tam præcedentes, quam concomitantes, & ipsum Baptismum subsequentes; clamant omnia Pastoralia & Ritualia, ad quæ lectorem remitto, quia pleraque nullam habent specialem difficultatem, quæ mereatur hic adnotari. Videantur Suar. Vasq. & alij auctores, qui latius illas ceremonias explicant.

Dixi, pleraque, quia de nonnullis concomitantibus Baptismum aliqua est dissentio inter DD. Catholicos. Et primò quidem de loco, in quo Baptismus debet administrari, pro quo erit

CONCLUSIO I.

Proprius Baptismi administrandi locus est Ecclesia.

Et si primi Christiani solerent in quibuslibet fluminibus & aquis baptizari, prout occasio se offerebat, ut patet

Bbb 2

Ac. 2.

Ostenditur ceremoniarum antiquitas, Bellarm.

S. August.

Quas etiam hæretici adhibent;

Factis sic consentiendo esse relictam potestatem ceremonias instituendis;

5.

Qua usæ est Ecclesiæ circa Baptismum.

Et ex variis utilitatibus ceremoniarum, ut puta excitandi fideles ad pietatem & reverentiam;

Fugandi & compescendi dæmones;

Impetrandi gratias prævenientes;

4.

AA. 2. 8. 10. & 16. equidem ubi ceremonie Ecclesiasticae potuerunt ad meliorem ordinem redigi; cepit Ecclesia ob reverentiam tanti Sacramenti certa quaedam loca, deputare, in quibus Baptismus administraretur, idque jam sub Apostolorum tempora.

Deputando certa loca in quibus ministraretur; 8. Dionysius.

Nam vasis sacri seu fontis ad Baptismum specialiter deputati meminit Dionysius Apostolorum æqualis c. 2. Eccles. Hierarch. ubi illum appellat Matrem adoptionis, ex qua scilicet spiritualiter homines per Baptismum regenerantur. Locum verò in quo erat fons Baptismi alij veteres appellant Baptistarium. Unde Concil. Antif. can. 14. Non licet in Baptistario corpora sepelire.

Conc. Antif.

Cæterum fons in quo proxime fit Baptismus, debet esse lapideus, vel si non possit haberi, saltem sit aliud vas, quod maneat ad hoc specialiter in Ecclesia, neque alijs usibus deserviat. Patet ex c. 106. de Consec. dist. 4. desumptum ex Concil. Meldensi, aliàs Meldensi, ubi sic dicitur: Omnis Presbyter, qui fontem lapideum habere nequeverit, vas conveniens ad hoc solummodo baptizandi officium habeat; quod extra Ecclesiam non deponitur.

Meldense.

Quibus omnibus maturè consideratis ita statuit Clemens V. in Concil. Vientiensi (& refertur Clementinà unicà de Baptismo) Presenti prohibemus edicto ne quis de cætero in aula, vel cameris, aut alijs privatis domibus, sed dumtaxat in Ecclesijs, in quibus sunt ad hoc fontes specialiter deputati, aliquos.... audeat baptizare.

7. Vientiensi.

Consonat Rit. Rom. Tit. de Baptismo §. de loco & tempore administrandi Baptismum, ibi: Proprius Baptismi administrandi locus est Ecclesia, in qua sit fons baptismalis, vel certè Baptistarium prope Ecclesiam. Quod ultimum addit, quia antiquitus erant Baptistaria à templis distincta, modò autem in ipsis Ecclesijs certus aliquis locus designatur, in quo collocatur fons baptismalis decenter ornatus, & cancellis circumseptus, serà & clave munitus, deserviens solemnì ministerio hujus Sacramenti.

Rit. Rom.

Verùm quia, ut communiter dicitur, necessitas nullam habet legem, urgente necessitate, quemadmodùm sine cæteris solemnitatibus, ita etiam ubique baptizare nihil impedit. Clement. supra ibi: Aut talis necessitas emergerit, propter quam nequeat ad Ecclesiam absque periculo propter hoc accessus haberi. Excipit etiam filios Regum, & Principum ibi: Nisi Regum vel Principum, quibus valeat in hoc casu deferri, liberi extiterint.

8. Nisi aliter fieri urgeat necessitas.

Vientiensi.

Vel sint filij Regum aut Principum.

Consimiliter loquitur Rit. supra, ibi: Itaque, necessitate excepta, in privatis locis nemo baptizari debet: nisi forte sint Regum aut magnorū

Principum filij, id ipsis ita depositibus. Limitat. dummodo id fiat in eorum capellis seu oratorij, et in aqua baptismali de more benedicta.

Hæc certa; controvertitur autem quinam veniant nomine liberorum Regum & Principum. Respondeo filios & nepotes descendentes ex filijs masculis Regum, & supremorum Principum, qui nulli alteri subiecti sunt; seu non sunt alterius vasalli. Glossa V. Regum, ibi: Et ex hoc patet quòd principatus hic sumatur pro notabili potentatu merito comparando Regia dignitati; ut Ducatus Venetiarum, Ducatus Florentinus, Ducatus Mutinensis, & similes. Credo etiam intelligi posse Principes Imperij, qui verè sunt supremi, essi agnoscant Cæsarem.

Zypæus tom. 2. lib. 3. tit. de Baptismo responsione prima n. 2. putat nomine magni Principis, non tantùm supremos, & his terè proximos, sed & titulos eminentes posse intelligi. Quintanadueñas in Theol. mor. to. 1. tract. 1. singul. 21. n. 3. ampliat ad omnes Duces, Marchiones, Comites, Magnates Hispaniæ, Oratores Regum, & similes; cum beneficium Principis latè interpretandum sit.

Equidem non ultra proprietatem verborum: quapropter Dianæ parte 9. tract. 6. resol. 38. non placet sententia Zypæi & Quintanad. Interim favet ei Rit. Rom. quòd omnes illos, qui in proprietate verborum vocari possunt magni Principes. Sed qui isti? Supremi, & si qui alij à tota nobilitate pro talibus agnoscuntur. Sanè qui hic vasalli sunt, alibi sæpè sunt supremi.

Porò quale peccatum sit, excepto casu necessitatis, baptizare homines privatos extra Ecclesiam, satis colligitur ex ultima parte Clementinæ prememoratæ, quæ sic habet: Quis autè secus presumpserit, aut suam in hoc presentiam exhibuerit, saliter per Episcopum suam cassigetur, quòd alij attetare similia non praesumant. Ideo Castro Palao tom. 4. tract. 19. disp. unicà. puncto 12. n. 16. docet grave esse peccatum; quòd videtur iudicium communitatis; neque enim propter levem culpam baptizans subiceretur poenæ arbitrarie. Ius Episcopum, & tali quidem, quæ alios nata sit arcere seu deterrere à simili ministerio.

Sed numquid rebaptizandi sunt in Ecclesia, qui in domo privata licetè, sive illicitè Baptismum susceperunt? Certum est Baptismum extra Ecclesiam valere, si essentialia adsint, id est, materia, forma & intentio. Nefas ergo sit rebaptizare.

Quòd si propter necessitatem, vel ex malitia omissa fuerint ceremoniæ, postea adhibeantur (etiam exorcismus, tamen immutatus, seu accomodatus jam baptizato, vel à quodam

quædam orationes) etsi omitens circa contemptum non peccaret mortaliter, ut docet Possevinus de officio Curati c. 6. n. 23. apud Dian. parte 5. tract. 3. resol. 6. Quod an verum sit iudicent prudentes.

Meo iudicio (salvo meliori) cum ceremoniæ Baptismi sint nimis multæ, & valde notabiles, vel nulla est obligatio eas supplendi, vel est obligatio gravis; sicuti vel nulla est obligatio primitus eas adhibendi, vel est obligatio gravis.

12. *Forè etiam sub gravi obligatione;*
Cap. 1. de Sacram. non iterandis;
Rit. Rom.
 Quodd autem sit obligatio aliqua supplendi videtur colligi primo ex iure communi cap. 1. de Sacram. non iterandis, ubi Pontifex Innoc. III. interrogatus an permitti debeat ministrare, qui sine impositione manuum fuerat ad Ordinem Subdiaconatus assumptus. Et si Confirmationis Sacramentum in eo debeat iterari, qui per errorem fuit non chrismate sed oleo delinitus: Respondet, *Quod in talibus non est aliquid iterandum, sed cautè supplendum, quod incautè fuerat prætermisum.*

Colligitur 2. ex Rit. Rom. Tit De Baptismo §. Ordo supplendi omiſſa, ubi sic legitur: *Cum urgente mortis periculo, vel alia cogente necessitate, sive parvulus, sive adultus sacris precibus ac ceremonijs prætermisus, fuerit baptizatus, ubi convalescit, & cessaverit periculum, & ad Ecclesiam delatus fuerit, omiſſa omnia suppleantur: idemq; ordo ac ritus servetur, qui in Baptismo parvulorum (si fuerit parvulus) seu adultorum (si fuerit adultus) præscriptus est.*

Idem tradit eodem Tit. §. De baptizandis parvulis, ibi: *Consuetæ ceremoniæ ritusq; suppleantur, omiſſa formâ & ablutione.* Et §. de Baptismo adultorum. Agens de hæreticis conversis, & legitime quoad materiam & formam baptizatis, ait: *Omiſſa tantum (quæ illa, nisi ceremoniæ?) suppleantur nisi rationabili de causa aliter Episcopo videatur.*

Rovenio. Prout aliquando visum fuit Philippo Rovenio in Constitutione sua ad omnes sibi subiectos in ditionibus Belgij concederatis directâ anno 1638. in qua de hac re loquens ait: *Vultiones verò & reliquæ ceremoniæ Ecclesiæ Catholiciæ pro discretione Sacerdotum, & devotione suscipientium poterunt suppleri.*

Cætetum ut quid tertio idem inculcetur Rituale, si vel nulla, vel levis tantum esset obligatio? Sanè ritus solitos adhiberi, non posse omitti sine peccato, in principio sectionis docuimus cum Trident. sess. 7. de Sacramentis in genere can. 13. Cùm ergo soleat Ecclesiæ ritus omiſſos supplere, etiam illa suppletio, sive ritus supplendi erunt in præcepto, & quidem gravi pro materiæ gravitate.

Sed relicta hæc difficultate minùs principali pergo festinanter ad præcipuam huius sectionis controversiam, quæ merito movit omnes DD. ut particularem de ea instituerent quæstionem; est autem de Patrinis, eorumque obligationibus. Et quidem primò dubito An in omni Baptismo debeant adhiberi? Pro resolutione

Nota duplicem esse Baptismum, sive dupliciter Baptismum ministrari, videlicet solemniter, id est, cum certis externis ceremonijs ab Ecclesiâ præscriptis, & privato, hoc est, sine huiusmodi ceremonijs seu solemnitatibus. Nunc ad dubium propositum Respondeo:

CONCLUSIO II.

In Baptismo solemniter adhiberi debet Patrinus; in privato non potest.

Prima pars haud efficacius probatur, quàm ex continuo ulu & praxi Ecclesiæ ab ipsis temporibus Apostolorum. Testis est Dionysius Eccl. Hierarch. cap. 2. parte 2. ibi: *Quem (baptizatum) sacerdos mox assignant susceptori suo.*

Et cap. 7. *Divinis, inquit, nostris Ducibus (id est Apostolis) ad mentem venit, & visum est suscipere infantes secundum istum sanctum modum, quod naturales pueri parentes traderent puerum cuidam docto in divinis pedagogo, & reliquum sub ipso puer ageret, sicut sub divino patre & saluationis sancta susceptoro. Simili modo loquitur Tertul. lib. de Baptismo c. 18. & alij Patres.*

Ratio à priori est voluntas Ecclesiæ. Congruentia accipitur ex verbis Dionysij: quippe sicuti in naturali generatione ad bene esse præter parentes adhibentur nutrices & pedagoga ita quoque in Baptismo, qui est regeneratio spiritualis, præter parentes & Pastores conveniens fuit aliquem admittere, qui specialem curam haberet puerum spiritualiter nutriendi ac instruendi.

Nec obstat, quòd Christus non habuerit in suo Baptismo patrinum, sive suscipientem, aut sponsozem, seu fideiussorem; siquidem non est baptizatus ut regeneraretur sed ut alios regeneraret, neque opus habebat instructore, qui ipse erat omnium Magister.

Si quæras, an hæc obligatio sit sub mortali? Respondeo, pendet à prudenti iudicio an sit ritus notabilis, an non; adeoque an

B b 3

ejus

13.
In baptismo solemniter debet adhiberi Patrinus.
S. Dionys.

14.
Sic statuerunt Ecclesiæ.

Juncti eorum gradus ratione.

15.